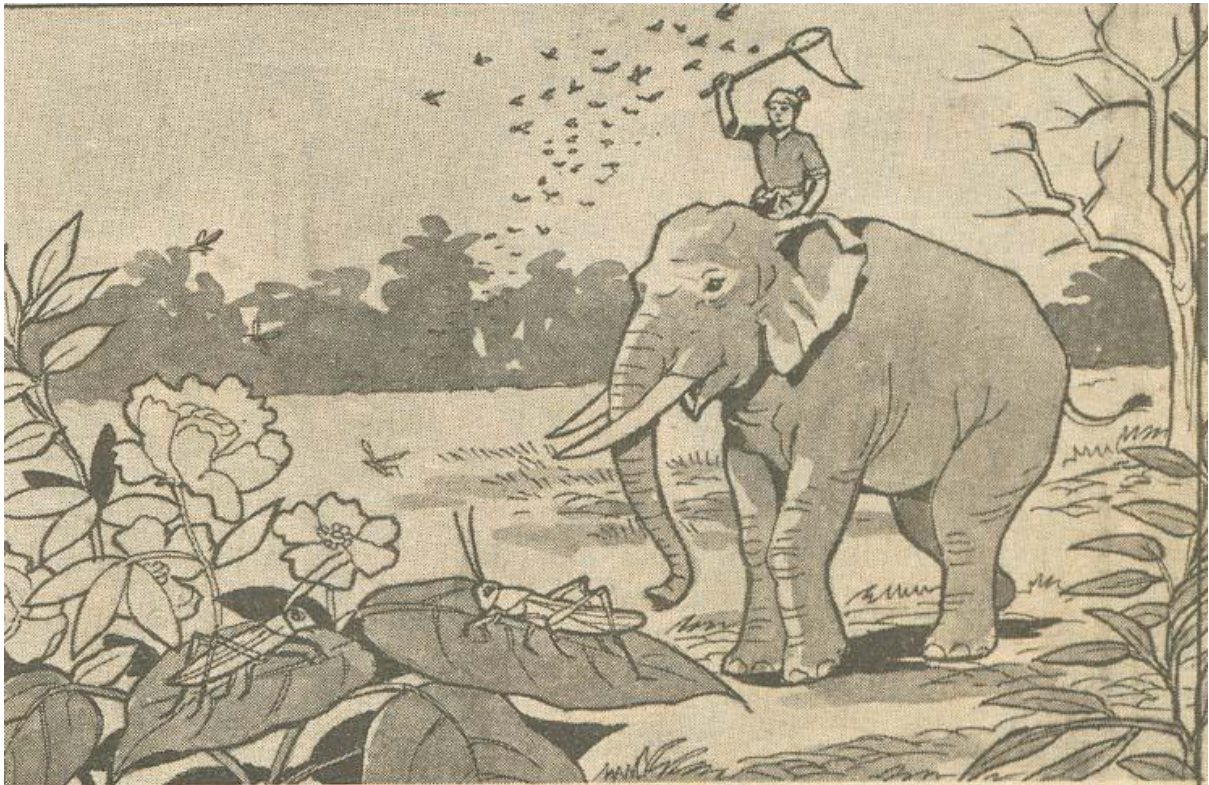

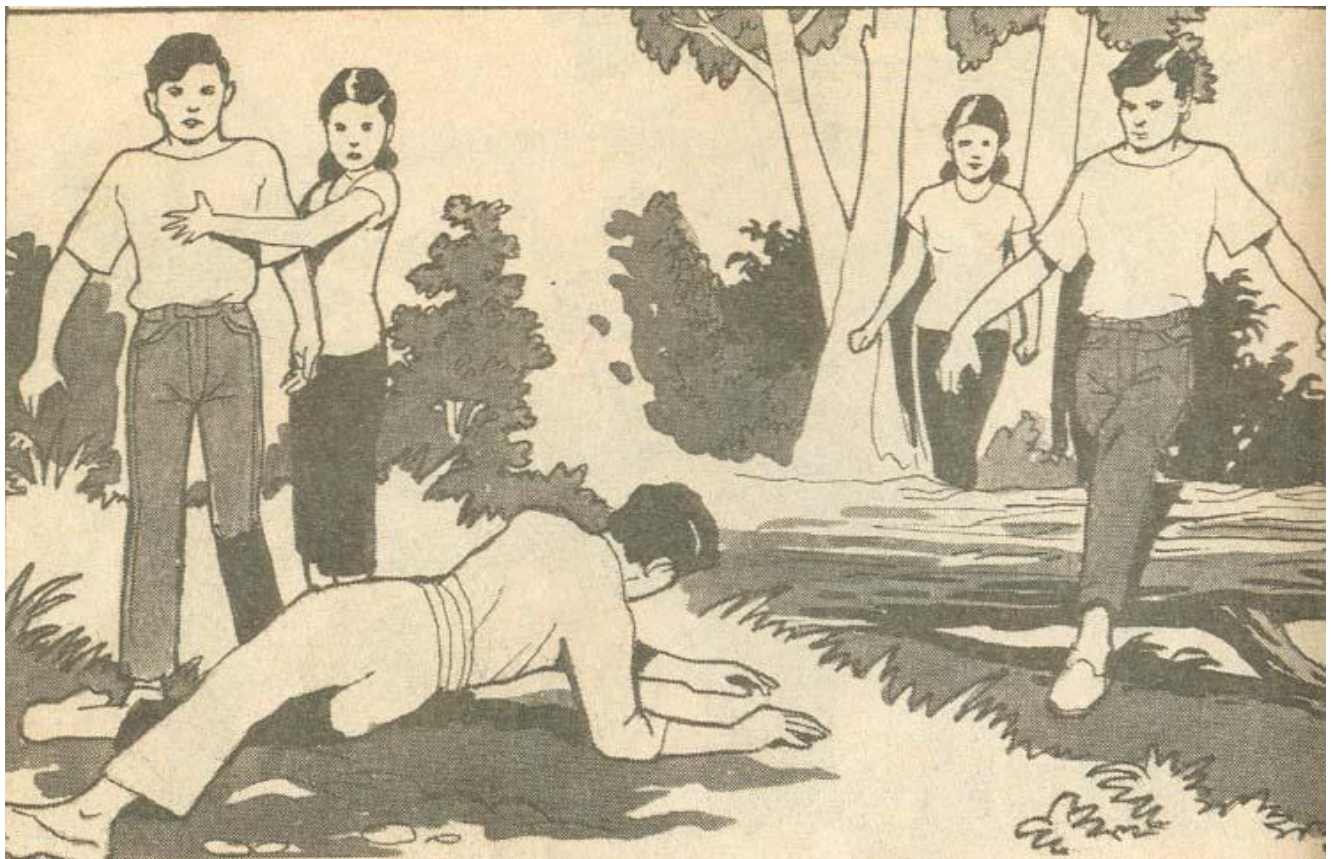
สำนวนไทย

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน : " เบี้ย " ในสมัยก่อนเป็นพวกหอยชนิดหนึ่งเรียกว่า " เบี้ยจั่น " ใช้เป็นเงินแลกเปลี่ยนซื้อของได้ แต่มีราคาต่ำแปรตามตัวอักษรนี้ ก็ว่าเก็บเบี้ยที่ตกอยู่ตามใต้ถุนร้าน หรือแผงลอยวางของขายซึ่งตกหล่นอยู่บ้าง เพราะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนเบี้ยกับของโดยไม่เห็นว่าจะเป็เบี้ยมีราคาต่ำ สำนวนนี้จึงแปลความหมายว่าถึงจะทำงานเล็กใหญ่ หรือค้าขายอะไรก็ตาม ก็พยายามค่อย ๆ ทำให้มีผลได้แม้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยังดีกว่าปล่อยให้หลุดลอยไปเสีย.

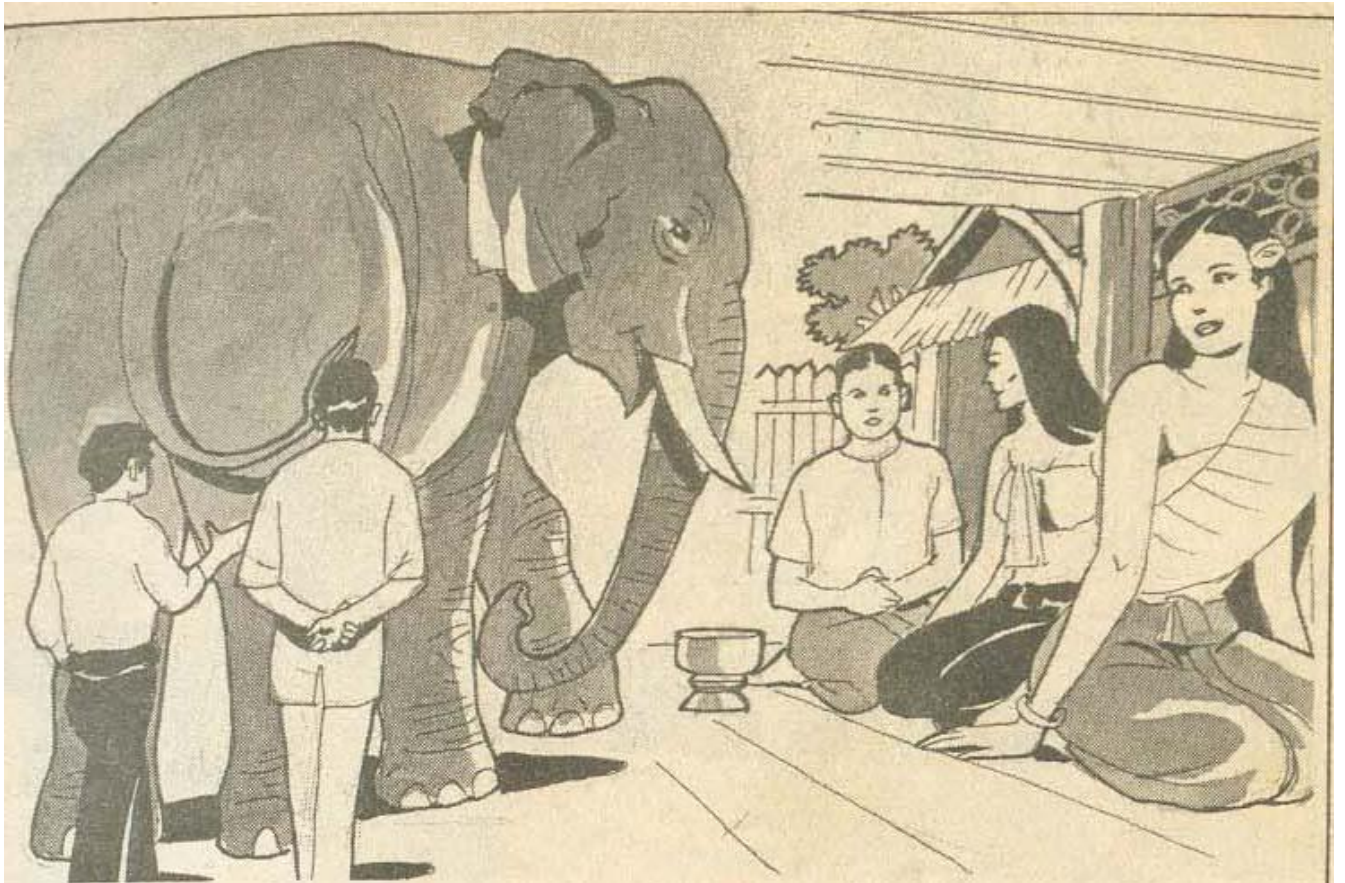
ขี่ช้างจับตั๊กแตน : หมายความว่า ลงทุนเสียมากมายเพื่อทำงาน
เล็กๆ เท่านั้น เป็นทำนองว่าผลประโยชน์ที่ได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุน หรือ
ทำให้เป็นการใหญ่โตเลย หรือแปลความหมายสั้นๆ "ทำงานใหญ่เกิน
ตัว "

คนล้มอย่าข้าม ไม่วิ่งข้าม : แปลว่า คนที่เคยมีอำนาจและ
วาสนามาก่อน แต่ต้องตกต่ำลงก็อย่าเพิ่งไปคิดดูถูกเหยียบย่ำเข้า
เพราะเขาอาจกลับฟื้นฟูกู้ขึ้นอีกได้ ไม่เหมือนไม้ที่ไม่มีชีวิตวางทิ้งไว้จะ
ข้ามจะเหยียบบอย่างไรก็ได้.

จุดใต้ตำตอ : สำนวนนี้ หมายถึงการพูดกล่าวขวัณหรือทำ
อะไรสักอย่าง โดยผู้พูดหรือผู้ทำไม่รู้จักคนผู้นั้นครั้นพอรู้
ความจริง ผู้พูดหรือผู้ทำกลายเป็นคน " ห้าแต้ม " ไปเลย ถ้า
เป็นการพูดกล่าวขวัณในทางร้ายหรือนินทาต่อกันผู้นั้นเข้า ดี
ไม่ดีก็ต้องเคราะห์ร้ายเปรียบเหมือนจุดใต้ไปตำเข้ากับตอถึง
ไฟดับ สำนวนนี้เข้าใจว่า มาจากการจุดใต้ให้ไฟสว่างของคน
สมัยโบราณ ซึ่งใช้เป็นไฟฉายส่องทาง แล้วเอาใต้ไฟไปชน
เข้ากับตอถึงดับ.

ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ : สำนวนทำนองนี้ มีอยู่ด้วยกันหลายประโยค และมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน เช่น " ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ " " ดูช้างให้ดูหน้าหนาว ดูสาวให้ดูหน้าร้อน " ดังที่ได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้ว แต่สำนวนที่ว่า " ดูช้างให้ดูหาง " นี้ มุ่งให้ดูหางช้าง ที่บอกลักษณะว่าเป็นช้างดีหรือช้างเผือก เพราะที่ปลายหางของมันยังเหลือให้เห็นสีขาวอยู่ตามเรื่องที่เราเล่าว่า เวลาช้างพังตกลูกเป็นช้างเผือกสีประหลาด พวกช้างพลายและช้างพังจะช่วยกัน " ย่อม " กลายลูกมันเสีย ด้วยการใช้ใบไม้หรือขี้โคนดำ ๆ พ่นทับ เพื่อมิให้คนรู้ว่าเป็นช้างเผือกแล้วมาจับไป หรืออย่างไรไม่แน่ชัด แต่การย่อมลูกของมันด้วยสีเผือกให้เป็นสีนิลนั้น ก็ยังเหลือร่องรอยอยู่อย่างหนึ่ง คือที่ปลายหางเป็นสีขาว เหตุนี้เขาจึงให้สังเกตลักษณะของช้างเผือกที่หางไว้เป็นหลักสำคัญ.

กบในกะลาครอบ

- คนที่ขาดวิสัยทัศน์มองเห็นแต่สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเท่านั้น

กรวดน้ำกว่าชั้น

- ตัดขาดไม่คบค้าสมาคมด้วยอีกต่อไป

กระดูกร้องไห้

- การจับตัวมาตรมาลงโทษได้หลังจากพบหลักฐานโดยบังเอิญ

กระต่ายหมายจันทร์

- ชายที่หลงรักหญิงที่สูงส่งกว่าตนและไม่มีทางที่ความรักจะสมหวัง

กระโถนทองพระโรง

- ผู้ที่ใคร่ๆก็ใช้งานได้ และเป็นที่ระบายอารมณ์ของทุกคน

กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้

- การทำอะไรสองอย่างพร้อมกันโดยไม่รอบคอบหรือชักช้า

อาจเกิดความเสียหายได้

กินน้ำได้ตอก

- เสียเปรียบ จำต้องเป็นรอง คอยรับเคนคนอื่น

กินน้ำเห็นปลิง

- ตะขิดตะขวงใจเมื่อจะทำอะไรซักอย่าง

เกลือเป็นหนอน

- คนในบ้านหรือพวกเดียวกัน คิดคดทรยศ

ขนทรายเข้าวัด

- ทำบุญทำกุศลโดยวิธีนำ หรือหาประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ขวานผ่าซาก

- พูดตรงเกินไปโดยไม่เลือกกาลเทศะและบุคคล

เขียนเสือให้วัวกลัว

- ทำเป็นขู่ให้เสียขวัญหรือเกรงขาม

ผู้ที่ทำความดีอยู่เนืองนิจ
ชั่วชีวิตมีแต่สุขทุกขที่อื่น
เพราะกุศลบุญหนุนท้อ
แม้ว่ามีเคราะห์กรรมพระคุณครอง
ยามมีทุกข์ดับสิ้นชะตาขาด
ไทแคว่อดุลยคุณอุปถัมภ์ไม่มัวหมอง
คนดีตายหายแพนาดานอง
กรรมอันองอุบัติเหตุชี้เจตนา

คนดีผีคุ้ม

- คนทำดีมักไม่มีภัย

คว่ำบาตร

- ประกาศไม่ยอมคบค้าสมาคมด้วยไม่ร่วมงานด้วย

ตักน้ำรดหัวตอ

- แนะนำพ่าร้าสอนเท่าไรก็ไม่ได้ผล

ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

- ใช้จ่ายทรัพย์มากมายโดยไร้ประโยชน์

น้ำขึ้นให้รีบตัก

- มีโอกาสดีควรรีบทำ

มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ

- ไม่ช่วยทำงานแล้วยังกีดขวาง ทำให้งานไม่ก้าวหน้า

รักวัวให้ผูก รักลูกให้ดี

- จะเลี้ยงดูลูกให้ดีต้องดูแลใกล้ชิด ไม่ปล่อยปละละเลย

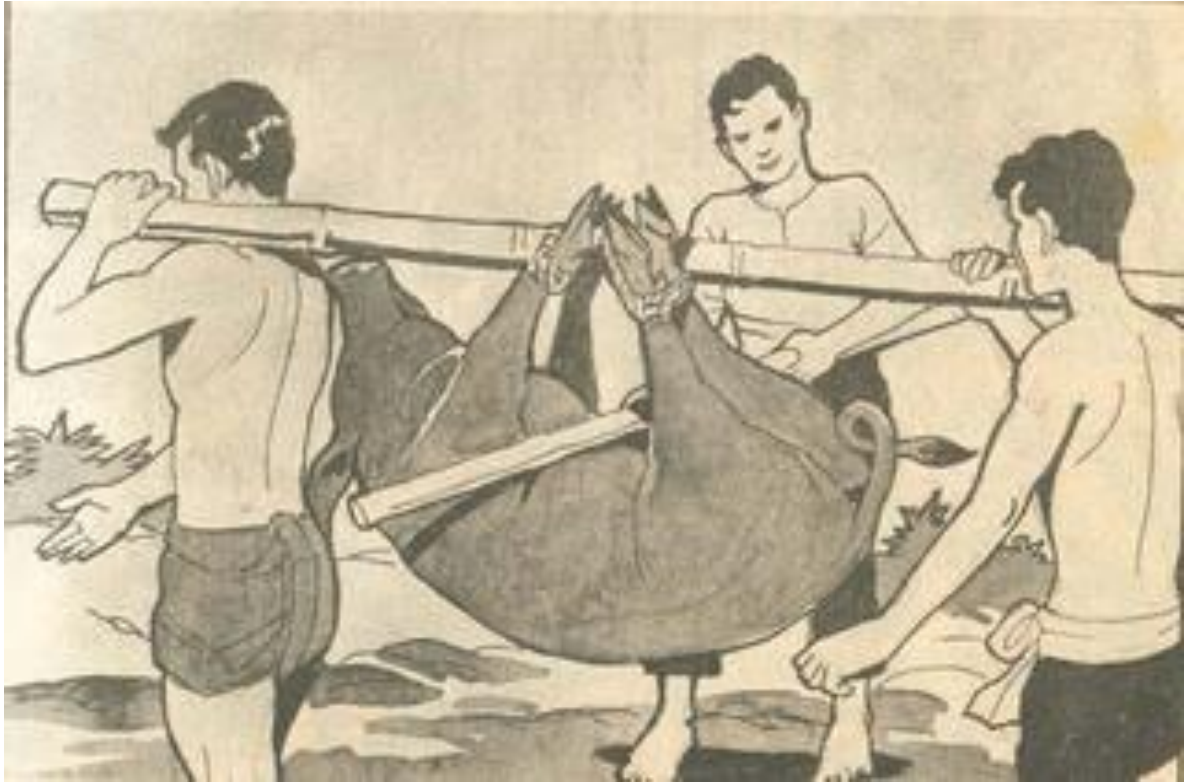
เรือล่มเมื่อจอด

- มีอุปสรรคเมื่อใกล้จะสำเร็จหรือเสียคนเมื่อแก่

ว้าวหายล้อมคอก

- เมื่อเกิดเรื่องเกิดราวถึงขั้นเสียหายขึ้น
เสียก่อน แล้วจึงค่อยมาคิดแก้ภายหลัง

หมูจะห้าม เอาคนเข้ามาสอด

- การที่เข้าไปขัดขวางผลประโยชน์ หรือกิจการของคนอื่นที่เขา กำลังจะสำเร็จอยู่แล้ว

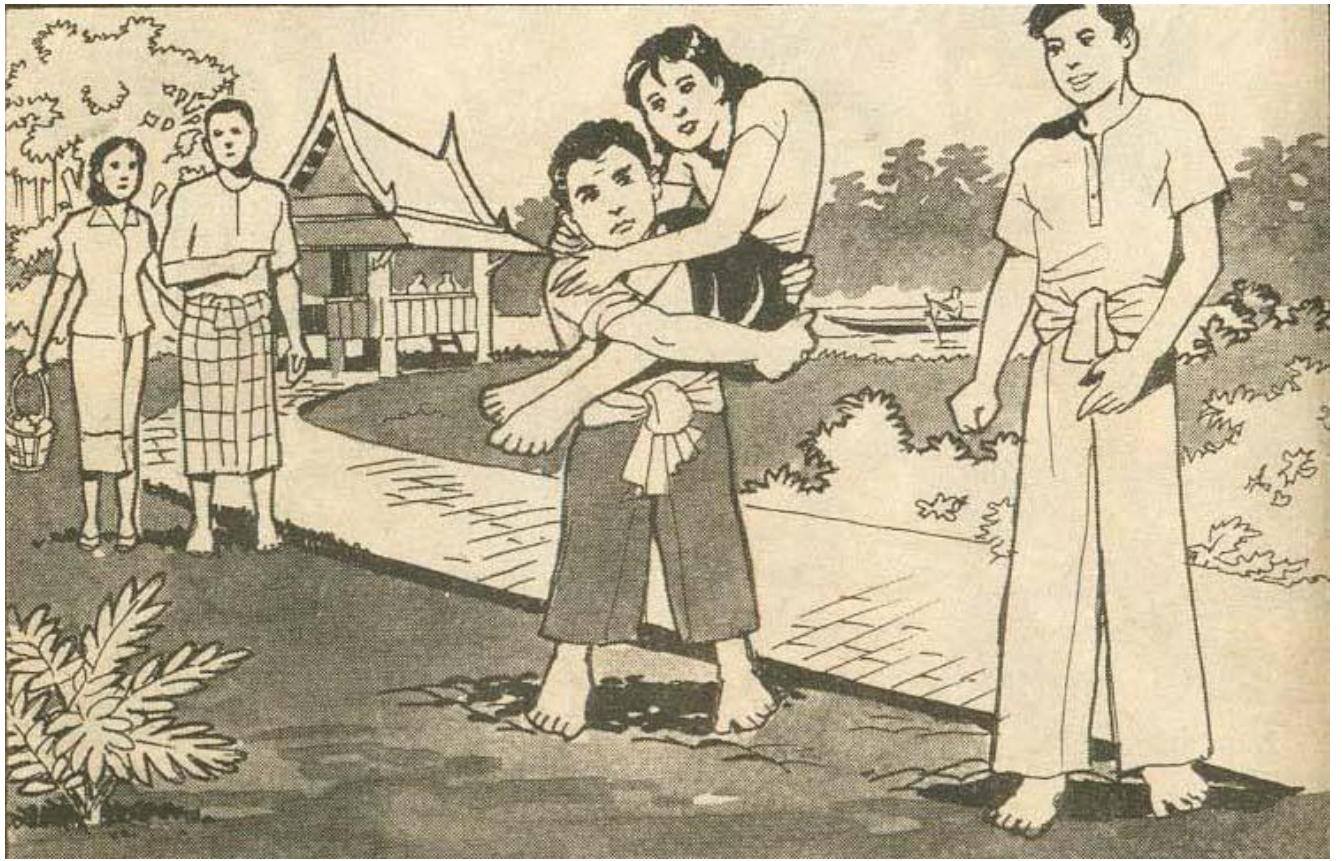

หุงข้าวประชิดหมา ปิ้งปลาประชิดแมว

- การทำประชิดหรือทำแคะดันที่กลับเป็นผลร้ายแก่ตนเอง

ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา : คำนวนนี้เป็นคำเปรียบเปรย หรือเป็นเชิงเตือนสติคนที่ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง หรือคนที่ทะเยอทะยานทำตนเสมอกับคนที่สูงกว่า ให้รู้จักยังคิดว่าฐานะของตนเองเป็ยอย่างไรเสียก่อน จึงค่อยคิดทำเทียมหน้าเขา ความหมายทำนองเดียวกับที่ว่า " ส่องกระจกดูเงาของตัวเองเสียก่อน " คำนวนนี้ ผู้หญิงสูงศักดิ์มักจะใช้เป็นคำเปรียบเปรยเย้ยหยันผู้ชายที่มีฐานะต่ำต้อยกว่า.

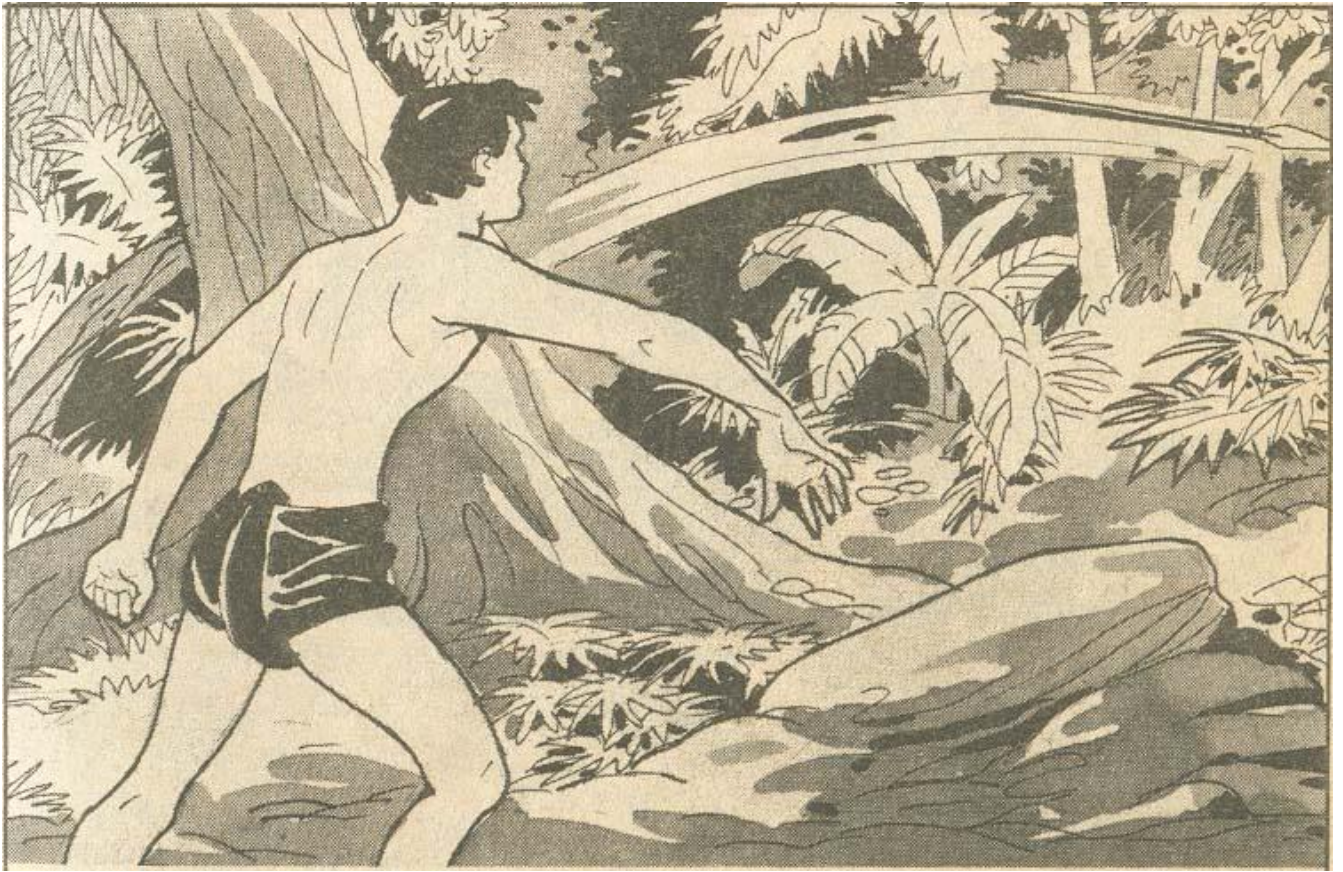
เตี้ยอุ้มค่อม : เป็นสำนวนที่หมายถึง คนที่มีฐานะยากจนอยู่แล้ว ยังอุตส่าห์ไปช่วยคนที่ยากจนกว่าตนเข้าอีก เท่ากับ " เตี้ยอุ้มค่อม " คือ ยิ่งทำให้ตัวเองแย่ลงไปอีก หรือจะเปรียบได้อีกทางหนึ่งว่าคนที่ทำงานหรือทำอะไรเป็นภาระใหญ่มากมายเกินสติกำลังของตน ซึ่งไม่แน่ว่าจะทำได้ตลอดหรือไม่.

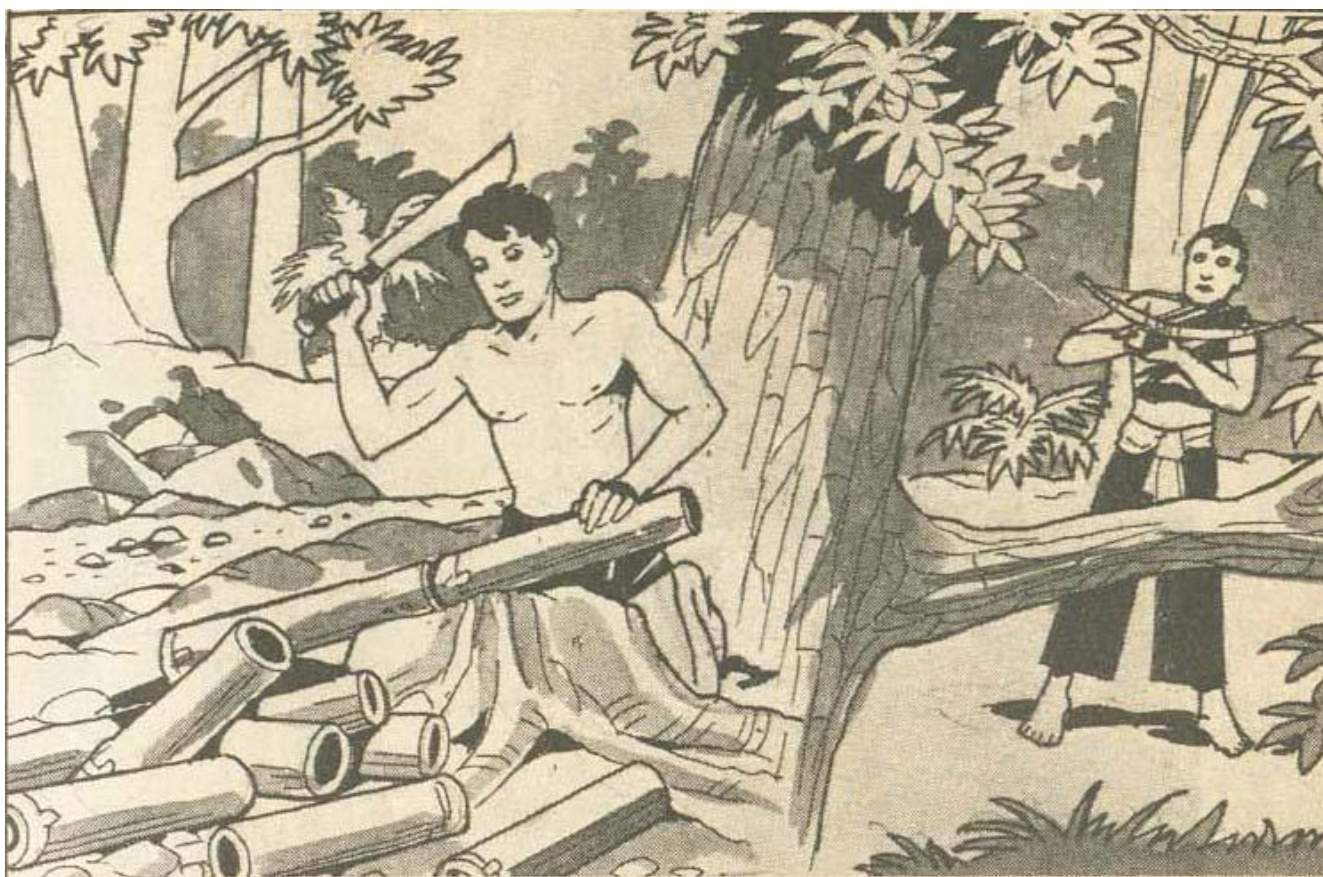
ทำนาบนหลังคน : หมายถึงคนที่คิดหาผลกำไรหรือหาผลประโยชน์
ใส่ตน ด้วยวิธีเบียดเบียนหรือรีดนาทาเร้นเอาจากน้ำพักน้ำแรงของ
ผู้อื่น โดยขาดความเมตตา เช่น ให้อู่เงินแล้วเรียกดอกเบี้ยแพง ๆ
หรือกว้านซื้อข้าวจากชาวนาในราคาถูกลง ๆ เพื่อเอามาค้าหากำไรโดย
เหตุที่การทำนาของคนไทยในสมัยโบราณจัดว่า เป็นอาชีพหลักและ
สำคัญส่วนใหญ่โบราณจึงเอาเรื่อง " ทำนา " มาผูกเป็นสำนวน
ความหมายทำนองเดียวกับ " รีดเลือดกับปู " ก็ได้.

น้ำมาปลาгинมด น้ำลดมดกินปลา : หมายถึง โอกาสของใคร
หรือจังหวะดีของใคร ฝ่ายนั้นก็ย่อมชนะความหมายอย่างเดียวกับ
คำว่า " ที่ใคร ที่มัน ".

พุ่งหอกเข้ารก : ลำนวนนี้ หมายถึงทำอะไรที่สักแต่จะทำลงไป
ให้แล้วเสร็จ โดยไม่คิดคำนึงถึงผลเสียหรือผลที่จะได้รับเป็น
อย่างไร เปรียบได้กับการพุ่งหอกเข้าไปในที่รก โดยไม่รู้
ว่า หอกนั้นจะไปตกต้องโดนอะไรเข้าไปเป็นผลเสียหาย
บ้าง เพราะในที่รกย่อมมองไม่เห็นว่ามีอะไร.

ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้ :

หมายถึง การด่วนทำอะไรล่วงหน้าไปก่อน โดยที่ยังไม่รู้
ว่า การณ์ข้างหน้าจะมีหวังแน่นอนหรือเปล่า เพราะไม่มีเค้าว่าจะ
ปรากฏภายหน้าให้เห็นเลยเรียกว่า เป็นการคาดคะเนล่วงหน้าไว้
ก่อน แล้วก็รีบจัดเตรียมไว้ โดยถ้าหากผิดพลาดไปก็เสียเปล่า.